SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

Verojaosto, 19.3.2021

Kansalaisaloite lentoveron käyttöönotosta

Markku Ollikainen
Ilmastopaneelin puheenjohtaja
Ympäristö- ja luonnonvarataloustieteen emeritus professori

Lähtökohta

- *Lausuntoa kansalaisaloitteesta ja näkemystä tehokkaimmasta keinosta hallita ja vähentää lentoliikenteen päästöjä ja muita haitallisia vaikutuksia*
  - *Hienoa että aloite tehty ja Suomessa pohditaan, miten lentoliikenteen päästöjä rajoitetaan*

- *Rajoitan tarkastelun*
  - *KHK-päästöt*
  - *Lentolippuverot vastaan muut mahdolliset verot*

- *Lämmittävä kokonaisvaikutus on kolminkertainen pelkkiin hiilidioksidipäästöihin verrattuna, mikä perustelee selvästi nykyistä tiukempaa ohjausta. (Lee ym. 2021)*
  - *Voidaan ottaa huomioon ohjauksessa*

- *Muut merkittävät haitalliset vaikutukset sivuutetaan: lentomelu, maankäyttö, jätevedet*

Lentoliikenteen päästöjen ohjaaminen

Toimia tarvitaan useilla tasoilla:

- **Reittilennot**: päästöjen vähennys
- **Lentokoneiden valmistus**: koneiden ominaispäästöt & puhtaat ratkaisut (sähkö yms.)
- **Polttoaineiden jalostus**: puhtaammat ja hiilivapaat polttoaineet

Tarvitaan ohjauskeinojen yhdistelmä

- Ominaispäästönormeja koneiden valmistajille (tehokkuus, vaihtoehtoiset ratkaisu)
- Veroja lentojen päästöjen rajoittamiseen (reitit & päästövähennyskeinojen käyttöönotto)
- Tutkimus- ja kehitystukia puhtaampien ratkaisujen luomiseen

Kansalaisaloite kohdistuu kokonaisuuden yhteen komponenttiin, reittilentojen päästöihin

Mahdollisten lentoverojen tarkastelua

Lentoyhtiö	**Veron luonne**	**Veron vaikutus**	**Vaikutus lipun hintaan**
Päästövero	€/CO2 tonni	Kannustava (päästöt)	Hinta nousee
Päästökauppa	€/CO2 tonni	Kannustava (päästöt)	Hinta nousee
Polttoainevero	€/litra	Kannustava (polttoaine)	Hinta nousee
Penkkivero	€/istuinpaikka	Ei kannustava (koneen koko)	Ei vaikutusta
Kuluttaja	**Veron luonne**	**Veron vaikutus**	**Vaikutus lipun hintaan**
Lentovero yksikkövero	€/lippu	Laskee lentojen kysyntää	Nousee/laskee
Lentovero ”arvovero”	%/lipun hinta	Laskee lentojen kysyntää	Nousee/laskee

Ruotsi: lentovero kaikille Ruotsista lähteville lennoille (koko on suurempi kuin 10 istuinpaikkaa). Yksikkövero, jonka suuruus riippuu matkan päämäärästä. Karkeasti: 63 SEK Eurooppa, 262 SEK Afrikka, Aasia ja Pohjois-Amerikka, ja 418 SEK muut kohteet.

Lentoverojen vaikutusten arviointia

- Epätäydelliset lentomarkkinat, lentoyhtiöillä markkinavoimaa: hinnoittelua asiakassegmenttien ja sesonkien mukaan
- Lentoyhtiöt voivat kilpailla hinnalla tai laadulla, vaikutukset voivat olla yllättäviä
  - (Hollanti joutui luopumaan lentoverosta ihmisten siirtyessä toisille kentille)
- Suomeen sovellettuja tutkimuksia ei tiedossa

- **Esitutkimus:** 3 reittiä (555 km, 1222 km, 7408 km) & ei päästövähennyskeinoja
  - Hiilivero & päästökauppa: hinta 35 €/tCO_2
  - Lentovero yksikköverona: 9,11€ (kotimaa), 11,77€ (intra-EEA) ja 32,89€ (inter-EEA), (kv keskiarvo)
  - Lentovero prosenttiverona: 21%

Tyyliteltyjä tuloksia

- *Lentojen kysyntä ja täyttöaste*. Valituilla veroasteilla *kuluttajille* kohdistetut verot laskivat lentojen kysyntää ja koneen täyttöastetta enemmän kuin lentoyhtiön verot
- *Lentojen päästöt*. *Pääosa lennon päästöistä koituu koneen tyhjän painon vaatimasta polttoaineesta*. Täyttöasteen muutoksen vaikutus päästöihin pieni; suurin se on *kuluttajille* kohdistetuilla veroilla.
- *Lentolipun hinta*. Polttoaineeseen ja päästöihin kohdistuvat verot nostivat hintaa, mutta lievästi. Lentolipun *prosenttivero* laski lentoyhtiön asettamaa hintaa, samoin yksikkövero hintajoustavimmalla reitillä (verolliset hinnat nousivat).
- *Lentoyhtiön voitot*. Kaikki verot laskevat voittoja merkittävästi. Kuluttajille asetetut verot laskivat reittikohtaisia voittoja moninkertaisesti muihin veroihin nähden.

Johtopäätöksiä

- Sekä päästöille että kuluttajille asetut verot vaikuttavat lennon hintaan ja ohjaavat kulutusta. Päästöille asetettu vero tarjoaa kannustimen päästöjen laskemiseen, kuluttajavero ei.
- EU:n sisäisillä lennoilla kansalliset verot ovat päällekkäinen ohjauskeino. Sama vaikutus päästöihin voidaan saavuttaa tiukemman päästökaupan kautta.
- (Hiili)veron asettaminen toisi mannerten väliset lennot ovat ohjauksen piiriin.
- Tietopohja verojen laajemmista vaikutuksista on puutteellinen etenkin EU:n ulkopuolella tapahtuvan lentoliikenteen osalta.
- **Johtopäätös**: lentoliikenteen päästöjä tulee vähentää, mutta yksitäisen maan veroratkaisua tärkeämpää olisi saada mahdollisimman nopeasti vähintään EU:n tasolla yhteinen ratkaisu.

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel